Keresztelő Szent János, Kálvária, Assisi Szent Ferenc stigmatizációja

Triptichon

Műhely	Segna di Bonaventura műhelye
Készítés ideje	1320 körül
Készítés helye	Siena
Megnevezés	festmény
Anyag	fa
Technika	tempera
Felirat	Keresztelő Szent János kezében a mondatszalagon: E[c]ce Angnus Dei, E[c]ce qui to[l]li[t peccata mundi]" (János 1,29)
Leltári szám	55.145
Egyéb	Segna di Bonaventura sienai iskola festője, működött 1298-1331 között

Leírás

Magánájtatosság számára készült triptichon, középső táblája Krisztus kereszthalálát mutatja be. Az arany háttér előtt, a kép tengelyében áll a magas kereszt, amelyen Jézus halott, vérző teste függ. Fejét széles sugarú, gazdagon díszített dicsfény emeli ki. A kereszt mellett kétoldalt Mária és János apostol megrendülve áll. Mária szembefordulva, fájdalmasan tekint a nézőre, míg János odaadással fordul Jézus felé. Mindketten a horizontvonalon állnak. Az előtérben Magdolna piros ruhában térdel, és szenvedélyesen öleli a kereszt alsó szárát. A bal oldali kép Jézus előhírnökét, Keresztelő Szent Já nost mutatja be. O volt az, aki felismerte Jézusban Isten bárányát, aki elveszi a világ bűneit (Izajás 53,5-7). Ezt hirdeti a kezében tartott mondatszalag: „E[c]ce Angnus Dei, E[c]ce qui to[l]li[t peccata mundi]" (János 1,29). A fénylő, barnás, kopár sziklák előterében megcsillan a Jordán vize, amely a parti növényzettel együtt Jézus megkeresztelésének színhelyére utal. A Szent János baljában tartott kereszt Jézus előképének, előfutárának jelképe, attribútuma. A triptichon jobb oldali képe Szent Ferenc stigmatizációját jeleníti meg. A szentek sorában ő az első, aki olyan mélyen átérezte a M egváltó szenvedését, hogy megjelentek testén Jézus sebei, miközben a Firenzéhez közeli La Verna-hegyen imádkozott. H atszárnyú szeráf alakjában látta Jézust a kereszten, akinek öt sebéből kiáradó sugarak megsebezték Ferenc kezét, lábát és oldalát. A festő ismerhette Giotto és a XIV. század eleji festők stigmatizáció-kompozícióit, de azok drámai feszültségét tovább fokozta Ferenc dinamikus, csavart testtartásával és a mögötte levő, meredeken megtört sziklák éles cikk-cakk vonalával. A barna ruhás, térdelő Ferenc, a fénylő sziklák, a kápolna fehér fala és a tüzesen izzó jelenés egyaránt a szenvedélyes felfelé törekvést hangsúlyozza a képen. A kis oltár programja a keresztény élet három fokozatát jeleníti meg: Isten felismerését, a személyes istenélményből fakadó bánatot és a misztikus egyesülést. A kép átszellemült alakjai, a dekoratív körvonalak és a tüzes színek, a síkszerű, nyújtott formák a Duccio-tanítvány Segna di Bonaventura fiatalkori, 1320 körüli művészetéhez kapcsolódnak. Prokopp Mária 1993

Proveniencia

Ipolyi Arnold vásárlása a Ramboux gyűjteményből

Restaurálás
1984

Bibliográfia
• Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993. 213-214, kat. sz. 69. (Prokopp Mária)
• 800 Jahre Franz von Assisi (katalógus). Krems-Stem, 1982
• Mucsi 1975, 35;
• Boskovits 1966, 16-18;
• Boskovits-Mojzer-Mucsi 1964, 42 -43 ;
• Boskovits később (1966)
• Boskovits (1964)
• V. Lazarev 1962-es szóbeli közlése: Barna da Siena
• Genthon (1948) Barna da Sienának tulajdonítja, amit megerősített
• Gerevich (1928, 1930),
• Ramboux-katalógusban (1867, 302. sz.)